

'Praat eerst met mij!'

Schadelijke praktijken komen vaker voor dan je denkt. Jij kunt er iets aan doen! Ga het gesprek aan, durf te vragen en vergroot de kans op vroegtijdige signalering.

Vijf jongeren delen hun verhaal. Naast hun verhalen vind je steeds praktische tips over hoe te handelen als je hier als professional mee te maken krijgt. Scan de QR-code om de verhalen te lezen en om meer (les)materialen te downloaden over dit thema.

Omar (15): 'Daar stond ik dan bij een kostschool, zonder geld, zonder paspoort en zonder telefoon'

Lucas (20): 'Mijn ouders schrokken zich kapot toen ik vertelde dat ik homoseksuele gevoelens heb'

Nila (17): 'Door mijn relatie met Jelle had ik de familie-eer geschonden en daar was maar één oplossing voor'

Jamila (22): 'Mijn ouders deden er alles aan om te voorkomen dat ik van het juiste pad zou afwijken'

Amiraa (28): 'Ik was zwanger van onze derde toen hij me voor het eerst sloeg. De kinderen zagen het gebeuren'

Wat zijn schadelijke praktijken?

Omar, Lucas, Nila, Jamila en Amiraa werden slachtoffer van schadelijke praktijken. Ze kregen te maken met geweld en onderdrukking omdat zij niet voldeden aan de door de omgeving vastomlijnde opvattingen over genderrollen, seksualiteit en de verhoudingen tussen man en vrouw en/of omdat hun levenskeuzes afweken van de gedeelde normen. Schadelijke praktijken komen vooral voor in gemeenschappen waarin mensen allemaal dezelfde normen en waarden hebben en het erg belangrijk vinden dat deze door iedereen strikt nageleefd worden.

Voorbeelden van schadelijke praktijken:

- Vrijheidsbeperkingen
- Huwelijksdwang
- Achterlating
- Genitale verminkingen
- Huwelijksgevangenschap
- Verborgene vrouwen
- Eergerelateerd geweld: maatregelen die de gemeenschap neemt als iemand afwijkt van de norm en daarmee de eer van zichzelf en de familie of gemeenschap schendt.

Wist je dat er een meldcode is voor eergerelateerd geweld (en schadelijke praktijken)?

Omdat eergerelateerd geweld en schadelijke praktijken hetzelfde collectieve karakter kennen, worden voor (een vermoeden van) schadelijke praktijken vaak dezelfde stappen als voor de meldcode van eergerelateerd geweld gebruikt.

Scan QR voor de meldcode

Wat is er anders dan de meldcode Huiselijk Geweld & Kindermishandeling?

Het belangrijkste verschil is dat je bij eergerelateerd en schadelijke praktijken **niet bij stap 3 al familie betreft**. Je wacht hiermee en vraagt altijd eerst advies aan een expert (zie het kader 'advies nodig?' hiernaast). Advies vragen mag altijd en kan anoniem. Het kan ook zonder vermelding van de naam van het (vermoedelijke) slachtoffer.

Waarom is dit verschil belangrijk?

1. Omdat schadelijke praktijken een collectief karakter hebben en dus meer (externe) betrokkenen en (in)directe druk vanuit de gemeenschap kennen.
2. Omdat het (te snel en direct) benaderen van de betrokkenen en/of plegers de geweldsituatie kan verergeren.

ADVIES NODIG?

Veilig Thuis

veiligthuis.nl / 0800 2000 / chat: 09:00-17:00

Politie

politie.nl / 0900-9944 / Elke politie-eenheid heeft een aanspreekpunt, ondersteund door het Landelijk Expertisecentrum Eergerelateerd Geweld (LEC EGG)

Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en achterlating

huwelijksdwangenachterlating.nl / 070-3454319

Fier

fier.nl / 088 20 80 000 / chat: chatmetfier.nl
ma t/m vrij: 16.00-06.00 uur & za en zo: 20.00-06.00

Sterk Huis

Sterkhuis.nl / 013 543 30 73 / chat: 09.00-17.00

Tips om het gesprek aan te gaan

Vermoed je dat iemand ergens mee zit en/of slachtoffer is van schadelijke praktijken? Met de input van slachtoffers en professionals geven wij je 4 tips om het gesprek aan te gaan. Deze tips kunnen je helpen bij laagdrempelig contact met een (vermoedelijk) slachtoffer en daarmee bij stap 1 van de meldcode: het in kaart brengen van signalen.

Lees ook de tips in de portretten!

Tip 1: bouw vertrouwen op en leer elkaar kennen

Geef de ander de tijd. Knoop regelmatig een gesprekje aan. Vertel ook eens iets over jezelf. Maak je intenties duidelijk en bespreek het onderwerp geheimhouding.

- Ik vertel het niet gelijk door, het blijft eerst tussen ons. Ik zal altijd eerst met jou overleggen.*
- Ik zie dat het niet goed gaat, je kunt mij vertrouwen / Als ik iets voor je kan betekenen, kun je altijd naar mij toe komen.

* Beloof nooit gehele geheimhouding. Zeg wel tegen de jongere dat je het verhaal niet verder zal vertellen als de jongere dat niet wil, maar dat je wel samen naar een oplossing gaat zoeken. Je zult niets doen zonder het met de jongere te overleggen. Voor een jongere is het enkel al fijn om te weten dat je iets niet gelijk doorvertelt aan ouders.

Tip 2: toon interesse

Dat kan al beginnen met een simpel 'Hoe gaat het?'. Neem echt even bewust de tijd en vraag het niet in een groep. Toon interesse in iemands verhaal. Ook is het waardevol om te vragen naar de familiestructuren en leidende normen en waarden. Met een open en nieuwsgierige houding kun je eigenlijk alles vragen.

- Wat doe je thuis en/of in je vrije tijd? Doe je aan activiteiten buitenshuis? Welke?
- Heb je lekker geslapen? Waarom kan je niet slapen? Zit je met iets?
- Hoe is het thuis? Met wie woon jij?
- Weet je al wat je later wil worden? En wat vinden je ouders daarvan?
- Vertel eens wat over jouw familie. Wat is belangrijk binnen jouw familie? Wie nemen er beslissingen?
- Zijn er belangrijke dingen die gaan spelen (bijv. studiekeuze)? Wat vindt jouw familie daarvan?

Tip 3: benoem wat jij ziet en stel daar vragen bij

Durf door te vragen. Als iemand aangeeft dat er niks aan de hand is, betekent dat niet altijd dat dat ook echt zo is. Blijf dus oplettend, behoud contact en ga vaker het gesprek aan.

- Gaat het? Gaat het echt of wil je even praten? Wil je even kletsen of wandelen?
- Ik zie dat je niet echt met school bezig bent / dat je onrustig bent. Hoe komt dat eigenlijk? Hoe gaat het thuis?
- Wat zit er in je hoofd? Wat speelt er? Wil je iets kwijt? Wat heb jij nodig?
- Waar ben jij bang voor? Wat is het ergste wat er kan gebeuren?

Tip 4: directe vragen stellen mag!

Je laat dan zien dat je weet van wat er kan spelen, waardoor je vertrouwen kan opbouwen. Slachtoffers benoemen dat je soms beter teveel kan vragen en dat diegene het kan ontkrachten, dan dat er te weinig of geen vragen worden gesteld. Hierin blijft het echter belangrijk dat je per individu de situatie inschat.

- [naam], leef jij in een situatie waar de kans bestaat dat je [beschrijving vorm van geweld]?
- Is er thuis geweld? Is [beschrijving vorm van geweld] aan de hand?

* Probeer geen termen te gebruiken, maar het geweld te omschrijven. Bijvoorbeeld: niet zelf mogen kiezen met wie je wil trouwen, in plaats van de term huwelijksdwang.

Wat doe je daarna?

Blijkt uit het gesprek dat er mogelijk sprake is van schadelijke praktijken? Vraag laagdrempelig (anoniem) advies aan experts en volg de meldcode!

